

KURIAMA TARPTAUTINĖ SUMANAUS KAIMO TURIZMO VYSTYMO MOKYMO SI PROGRAMA

Rasa Pranskūnienė, Aušra Rūtelionė

Vytauto Didžiojo universitetas

Vytauto Didžiojo universiteto Bioekonomikos plėtros fakulteto Verslo ir kaimo vystymosi tyrimų instituto tyrėjai 2019 m. pradėjo kurti tarptautinę sumanaus kaimo turizmo vystymo mokymosi programą. Siekiant keisti tiek universiteto studentų, tiek kaimo bendruomenių požiūrį į kaimo turizmo vystymą, 2019 m. spalio 1 d. Vytauto Didžiojo universiteto Bioekonomikos plėtros fakultete startavo dvejų metų Erasmus+ Strateginių partnerysčių aukštajame moksle tarptautinis projektas „Link sumanaus kaimo turizmo vystymo Europoje“ (angl. *SMARTRURAL. Towards smart rural tourism development in Europe*). Šiuo tarptautiniu projektu siekiama ugdyti studentų, tyrėjų ir kaimo turizmo bendruomenių bei vietinės valdžios institucijų sumanų mąstymą, pažangiausių žinių įsisavinimui pritaikant tinkamus mokymosi metodus. Šiame Erasmus+ tarptautiniame projekte dalyvauja 7 skirtingų Europos šalių universitetų tyrėjai iš Eskişehir Osmangazi universiteto (Turkija), Liublianos universiteto (Slovėnija), Alikantės universiteto (Ispanija), Prahos ekonomikos universiteto (Čekija), Varmijos ir Mazūrijos universiteto (Lenkija), UNIPEGASO (Italija) ir Vytauto Didžiojo universiteto (Lietuva).

Pastebėtina, kad dar 2010 m. Europos Sąjunga įtraukė sumanumo (angl. *smart*) sąvoką į kontinento vystymo strategiją, siekdama vystyti sumanią, tvarią ir įtraukiančią ekonomiką. 2017 m. vykusioje pirmojoje pasaulinėje sumanaus turizmo konferencijoje (angl. *1st UNWTO World Conference on Smart Destinations*) buvo pažymėta, kad sumanus turizmas – tai ne madinga kryptis, o turizmo ateitis. Sumanaus turizmo vystymas itin svarbus ir todėl, kad situacija kaimo vietovėse nedžiugina, nes EU-28 jaunimo nedarbas periferijoje mažėja labai nežymiai, pvz., 2016 m. nedarbas siekė 18,8 proc., o

1 pav. Pirmasis projekto partnerių susitikimas Eskişehir Osmangazi universitete Turkijoje

2018 m. – 16,8 proc. Taip pat pastebima, kad studentai, baigę studijas turizmo ir kaimo srityse miestuose, nenori grįžti į kaimo vietas ir plėtoti verslo ten, be to, kaimo vietovėse gyvenantys žmonės yra labiau linkę anksti mesti mokslą. Juk dėl išsilavinimo ir kvalifikacijos trūkumo gali būti ribojama galimybė sėkmingai vystyti karjerą. Eurostat (2018) duomenimis, 2015 m. 28 ES valstybių narių, anksti pasitraukusių iš švietimo ir mokymo (apibrėžtų 18–24 metų žmonėms), procentas kaime buvo 10,9 proc., palyginti su 9,8 proc. miestuose. 2017 m. vidutiniškai 10,6 proc. jaunų žmonių (18–24 metų) 28 ES valstybėse narėse pasitraukė iš švietimo ir mokymo sistemos. Tad sumanaus turizmo vystymas ne tik sumažintų skirtumus tarp regionų, bet ir prisidėtų prie vietos bendruomenių klestėjimo.

Be to, nėra ir tinkamos atviros prieigos mokymosi programos, kuri padėtų vystyti įgūdžius tose srityse, kurios yra strategiškai svarbios ekonominės ir socialinės plėtros kaimo vietovėse, susijusiose su turizmu. Šiuo projektu siekiama išpildyti strateginės partnerystės prioritetus, tikimasi padėti Europos turizmo ir kaimo vietovių studentams įgyti ir plėtoti kaimo turizmo plėtros įgūdžius ir kompetencijas, dirbant kartu su vietos turizmo organizacijomis ir vietos bendruomenėmis, taip padidindami šių studentų įsidarbinimo galimybes. Projektas padės įgyti žinių apie kaimo turizme atsirandančius išmaniuosius verslo modelius, analizuojant ekonomines, aplinkos ir socialines vystymo galimybes, sėkmės veiksnius ar nesėkmių priežastis. Projektas leis plėtoti teigiamus pokyčius, turinčius teigiamą poveikį ES ekonomikos konkurencingumui, nes skatins ekonomikos augimą, atvers naujas darbo vietas ir taip sumažins jaunimo nedarbą.

Tad projekto metu septynių universitetų tyrėjai siekia sukurti skaitmeninę sumanaus kaimo turizmo vystymo mokymosi programą, kuri bus testuojama visose projekto šalyse, be to, ši programa bus papildyta geriausių sumanaus kaimo turizmo atvejų e. knyga. Dalyvauti šiame projekte kviečiami kaimo plėtros ir turizmo studijų programų studentai ir kartu su kiekvienos šalies kaimo turizmo bendruomenėmis ir vietos valdžios institucijomis vystyti sumanaus kaimo turizmo idėjas bei galimus sprendimus (verslo modelius) mažiausiai penkioms kaimo turizmo bendruomenėms kiekvienoje šalyje. Tad šiuo projektu siekiama padidinti turizmo ir kaimo plėtros studijų programų studentų sąmoningumą, pritaikant tinkamus gebėjimų, žinių ir įgūdžių rinkinius, kad jie gebėtų priimti teisingus ir protingus kaimo turizmo vystymo sprendimus bei padidintą susidomėjimą pradėti savo karjerą kaimo turizmo vietovėse; taikyti veiksmingus išmaniųjų kaimo turizmo plėtros mokymo metodus, leidžiančius dėstytojams tobulinti reikiamus įgūdžius, kompetencijas ir žinias; suteikti visapusišką sumanaus kaimo turizmo plėtros mokymo paketus suinteresuotosioms šalims, pavyzdžiui, kaimo turizmo vietovėms, valdžios institucijoms, bendruomenėms, universitetams. Be to, siekiama atlikti dabartinių kaimo turizmo vystymo programų (kurias siūlo universitetai, turizmo konsultantai ir kt.) analizę. Projekte dalyvaujantys tyrėjai tikisi, kad šis projektas padės vystant nacionalinę ir ES politiką, taip pat bus aktualus sprendimų priėmėjams, kiekvienoje projekto šalyje dalyvaujančioms privačioms institucijoms imtis taisomųjų priemonių, siekiant pagerinti jaunų žmonių galimybes sumaniau įsitraukti į kaimo vietovių plėtrą.

Svarbu pažymėti, kad šis projektas yra inovatyvus įvairiais aspektais: pirmiausia ES lygiu nėra panašios sumanios kaimo turizmo plėtros programos; projektu siekiama studentų (iš turizmo ir kaimo studijų programų), akademikų ir kaimo turizmo žmonių (kaimų, bendruomenių) įtraukimo į mokymo turinio kūrimą; vystoma sumaniojo turizmo programa praturtins mokymo turinį reikalingais turizmo plėtros (tvarumo, vietos gyventojų ir turistų įtraukimo (bendrakūros) ir kt.) įgūdžiais. Be to, ši programa suteiks galimybę pasinaudoti geriausiomis praktikomis, įvertinant jų stipriąsias ir silpnąsias puses, išplės dabartines panašias programas ir pasiūlys aukščiausios kokybės mokymo programą. Kuriamoje sumanaus kaimo turizmo studijų programoje bus taikomi nauji edukaciniai metodai (aptariant ir analizuojant realių atvejų analizę daugelyje kaimo turizmo vietovių, mentorystės veiklą, apsilankymus žinomose kaimo turizmo vietose, dalyvaujant kviečiamiems pranešėjams, taikant sužaidybą, istorijų pasakojimą, dizaino mąstymą) ir įvairias pedagogines priemones (infografijas, mokomuosius vaizdo įrašus ir pan.).

Informacija:

VDU Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas

Rasa Pranskūnienė, el. paštas rasa.pranskuniene@vdu.lt,

Aušra Rūtėlionė, el. paštas ausra.rutelione@vdu.lt